

Aarhus byråds journalsager (J. Nr. 383-1912)

Originalt emne

Foreninger

Foreninger/Grundejerforeninger

Næringsvæsen

Næringsvæsen/Næringsvæsen i Almindelighed

Uddrag fra byrådsmødet den 7. november 1912 - side 13

[Klik her for at åbne den oprindelige kilde](#)

(J. Nr. 383-1912)

Andragende fra Aarhus Grundejerforening om Ophævelse eller Indskrænkning af Gadehandelen med Frugt, Fisk og lignende.

Formanden henviste til Politimesterens Erklæring, i hvilken udtaltes, at Politimesteren var enig med Grundejerforeningen i, at Gadehandelen i sanitær Henseende og med Hensyn til Støj havde ret uheldige Sider, men at man dog næppe helt kunde komme bort fra den, fordi det var tilladt at omføre til Salg Landmandens Produkter, derunder indenlandsk Frugt. Angaaende Gadehandelen med Sukkerstænger, Bolcher etc. bemærkede Politimesteren, at man for nogle Aar siden havde truffet den Ordning, at disse Artikler ikke blev udraabt, men forhandlet fra faste Stadepladser af 10 ældre, svagelige Folk, der dertil havde faaet Tilladelse, og med Hensyn til Gadehandelen med Fisk anførte han, at denne Handel formentlig kunde forbydes, men at han dog maatte gøre opmærksom paa, at den havde fundet Sted i umindelige Tider, og at mange Smaafolk ved Forbud der imod vilde miste deres Næring. Taleren fandt det rigtigst at henvise Andragendet til den meget nær forestaaende Revision af Politivedtægten.

Olesen fandt det underligt, at et saadant Andragende kunde fremkomme. Det var de mere velhavende, der vilde trykke de mindre velhavende. Grundejerforeningen havde vist ikke tænkt paa, hvad dets Ønske kunde føre til, og hvilken Indflydelse det kunde faa blandt andet paa Byens Budget. Mange af de gadehandlende var ældre eller svagelige Folk, ofte med en eller anden Legemsfejl, og mistede de deres Næring, vilde utvivlsomt en Del af dem falde Byen til Byrde, dels gennem Fattigvæsenet, dels gennem Alderdomsunderstøttelsen. Andragendets Bemærkninger om sanitære Forhold kunde finde bedre Anvendelse andre Steder, f. Eks. overfor tuberkuløse Hjem. Andragendet syntes i det hele taget i høj Grad forhastet, saa Taleren skulde foreslaa, at man slet ikke befattede sig med det.

Mikael Johansen gjorde opmærksom paa, at Andragendet var foranlediget ved en Mængde Henvendelser fra Grundejere og Næringsdrivende, for hvem Gadehandelen føltes som en stor Ulempe. Det skulde gerne indrømmes, at det vilde være haardt for en Del af de gadehandlende at komme af med den Virksomhed, hvorved de tjente deres Brød, men paa den anden Side var Gadehandelen ogsaa til stor Gene for syge og nervøse Folk, der sikkert led stærkt under den høje Raaben. I hvert Fald vilde en Indskrænkning af denne Handel utvivlsomt være særdeles heldig. Hr. Olesens Bemærkning om de mere velhavende, der vilde trykke de mindre velhavende, skulde Taleren ikke komme ind paa, men kun i den Anledning oplyse, at Klagerne i de fleste Tilfælde var fra mindre Næringsdrivende og Grundejere. Da der for nogle Aar siden forelaa en lignende Henvendelse, var der blevet taget Hensyn dertil. Iøvrigt var alle nødt til at rette sig efter Loven, og den forbød Gadehandel med meget af det, de gadehandlende faldbød f. Eks. Chokolade og udenlandsk Frugt. At de næringsdrivende beklagede sig, var meget forstaaeligt, for det var ikke morsomt for dem, naar de selv skulde betale Butiksløje, at have gadehandlende holde udenfor deres Døre og sælge de samme Varer som de selv. I sanitær Henseende var Gadehandelen meget uheldig navnlig for Børn. At en Indskrænkning af denne Handel skulde komme til at tynde synderligt paa Budgettet, kunde Taleren ikke tro; i hvert Fald kunde en Del af de paagældende nok arbejde paa anden Maade. Taleren vilde anmode Byraadet om at tage alt det Hensyn til Andragendet, der kunde tages, uden at andres Interesser blev gaaet for nær, og han havde intet imod, at Andragendet blev henvist til Revisionen af Politivedtægten.

Simonsen syntes, at Grundejerforeningens Bestyrelse kunde beskæftige sig med mere nyttige Opgaver end at fremsende saadanne Andragender, og foreslog i Henhold til Politimesterens Erklæring at afvise Andragendet med det samme og ikke henvise det til

Politivedtægtens Revision. Det i Andragendet anførte om sanitære Forhold og Handel med udenlandsk Frugt kunde godt have været udeladt, da der ingen Tvivl var om, at de handlende vilde blive ved at forhandle de Varer, det i denne Forbindelse drejede sig om, enten Gadehandelen dermed blev forbudt eller ej. At gaa med til Andragendet vilde berede store Vanskeligheder for mange Smaafolk, der kæmpede haardt nok endda. Skulde Gadehandlernes Raaben forbydes, burde al Larm forbydes, baade Sporvognskørsel, Vognfærdsel og Fabriksfløjter. Det var ejendommeligt at lægge Mærke til, at en Bestyrelse som Grundejerforeningens, der vel bestod af den Slags Folk, der altid raabte op om den personlige Frihed, nu som altid var imod Smaafolks Frihed til at tjene deres Brød, men aldrig talte om Truster eller lignende. Taleren syntes, at Grundejerforeningen skulde se lidt stort paa Forholdene, da der aldrig var sket Misbrug med Gadehandelen. Iøvrigt maatte det ogsaa erindres, at Gadehandelen, navnlig med Fisk, betød en Behagelighed for mange.

Olesen gik ud fra, at det var Særinteresser, der havde dikteret Andragendet, altsaa for at Grundejerne kunde faa deres Lokaler lejet godt ud. Man maatte da erindre, at dette bebød Vare fordyrelse. Det var saaledes ikke af sanitære, men af egenlystige Hensyn, at Andragendet var indsendt. Den meget omtalte Raaben kunde næppe genere nogen. I Virkeligheden var det heller næppe de smaa handlende, men Grundejerns Interesser, man ønskede at fremme.

Samuelson var ganske overbevist om, at en Del af de gadehandlende vilde komme under offentlig Forsorg, hvis Gadehandelen blev forbudt. Mange Husmødre, der ikke holdt Pige, var desuden meget glad for denne Form for Handel. Taleren anbefalede at afvise Andragendet, som der ingen Grund var til at tage op ved Politivedtægtens Revision. Han kunde næppe tro, at de sanitære Forhold havde spillet nogen større Rolle for Grundejerforeningen, dem plejede Grundejerne i hvert Fald ikke at tage stort Hensyn til, og Foreningens Formand, Hr. Mikael Johansen, glemte ikke at give Sundhedskommissionen et Hip, naar den havde forbudt Benyttelse af sundhedsfarlige Boliger. Taleren var selv Medlem af Grundejerforeningens Bestyrelse, men han havde ikke været med til at vedtage dette Andragende, som han heller ikke kunde anbefale.

Mikael Johansen vilde selvfølgelig være med til at varetage Grundejerns Interesser, men maatte dog protestere, naar det blev sagt, at Andragendet var indgivet udelukkende af egoistiske Hensyn. De sanitære Hensyn havde man saaledes tillagt megen Betydning. Hr. Samuelson havde ganske vist ikke været til Stede i Grundejerforeningens Bestyrelse, da

Andragendet blev udarbejdet, men han havde dog været med til noget af Forhandlingen om det. Ingen var berettiget til at indvende noget imod, at Grundejerne gjorde deres Ret gældende, og vilde Byraadet ikke imødekomme dem, var der i hvert Fald for de Varers Vedkommende, der ikke maatte faldbydes ved Gadehandel, andre Veje at gaa.

Jacobsen kunde ikke stemme for Andragendet og kunde ikke tro, at Grundejerforeningen havde overvejet, hvilken Skade dette kunde gøre, f. Eks. med Hensyn til at hindre arbejdsløse om Vinteren i at tjene en Smule ved at faldbyde en eller anden Vare. Taleren anbefalede at afvise Andragendet med det samme.

Harald Jensen udtalte Ønsket om, at den Slags Andragender fremkom under rigtig Adresse. Han var ganske overbevist om, at den største Del af Grundejerne havde samme Syn paa Andragendet som Byraadets Flertal. I Virkeligheden var Andragendet da ogsaa kun fra Grundejerforeningens Bestyrelse. Et enkelt Medlem havde maaske følt sig generet af en Gadehandler, og saa rejstes hele denne Sag. Iøvrigt var det ikke første Gang, at Grundejerforeningens Bestyrelse optraadte saaledes, saa Taleren vilde henstille til Hr. Mikael Johansen som Foreningens Formand at lade den Slags Sager behandle i Foreningen, inden de kom frem.

Olesen skulde overfor en Bemærkning af Hr. Mikael Johansen om, at det, der kom fra Grundejerforeningen, ikke blev venligt modtaget i Byraadet, gøre opmærksom paa, at alle Byraadsmedlemmerne paa to nær, Formanden og Fru Dagmar Petersen, var Grundejere. At Byraadet ikke kunde følge Grundejerforeningen i denne Sag, var fordi det ikke vilde gaa med til noget Misbrug.

Samuelson bekræftede, at han var Medlem af Grundejerforeningens Bestyrelse. Han var blevet valgt engang, da han ikke var til Stede, og ønskede ikke mere at modtage Genvalg. Et andet Bestyrelsesmedlem, Hr. Clemensen, havde overfor Taleren udtalt, at han ikke sympatiserede med Andragendet.

Mikael Johansen oplyste, alf Andragendet var underskrevet "Paa Bestyrelsens Vegne" og ikke paa Grundejerforeningens, og at den paagældende Beslutning var underskrevet i Foreningens Protokol med 6 Bestyrelsesmedlemmers Navne. Naar Arbejderførerne Gang efter Gang talte Arbejdernes Sag, maatte Grundejerforeningens Bestyrelse vel ogsaa have Lov til at tale Grundejernernes Sag. Taleren gad vide, om Byraadets Flertal vilde stille sig anderledes til Andragendet, selv om dette var vedtaget enstemmigt paa en Generalforsamling.

Clemensen havde i Grundejerforeningens Bestyrelse fremhævet sine Betænkeligheder, men var under Diskussionen kommet til en saadan Anskuelse, at han fuldstændig kunde slutte sig til den øvrige Bestyrelse med Hensyn til Andragendets Indsendelse. Taleren havde megen Sympati for Smaafolk, nogle mente vel endda for megen, men han troede ikke, der kunde siges meget til, at Gadehandelen kom under saa godt ordnede Forhold som mulig, og han var ganske vis paa, at Bestyrelsen var i Kontakt med Grundejerne med Hensyn til Andragendet. Han ansaa det for rigtigst, at dette blev taget under Overvejelse ved Politivedtægtens Revision.

Harald Jensen skulde ikke søge at forhindre Hr. Mikael Johansen i at paatale de Sager, han følte sig forpligtet til at paatale, men vilde kun henstille, at Sagerne kom frem i det rigtige Navn. Taleren var selv Medlem af Grundejerforeningen, men han kunde ikke nægte, at han følte sig noget brøsthøldende ved, at Bestyrelsen hvert Øjeblik talte paa Grundejernes Vegne. Dette var en Tilsnigelse, da Sager som den foreliggende først burde drøftes paa Generalforsamlingen. Hr. Mikael Johansen havde talt om at gaa andre Veje; Taleren vidste ikke, om Hr. Mikael Johansen vilde søge Audiens hos Kongen, men i hvert Fald vilde Taleren bede Hr. Mikael Johansen om i saa Fald ikke at gaa paa hans Vegne, og det samme vilde vist mange flere af Grundejerforeningens Medlemmer.

Samuelson hævdede, at Hr. Clemensen for nogle Dage siden havde udtalt, at han egentlig var imod Andragendet, fordi det vilde komme mange Smaafolk til Livs.

Jakob Jensen vilde have fundet det mere naturligt, om det havde været Handelsforeningen, der var kommet med Andragendet.

Carl Laursen oplyste, at Spørgsmaalet om Gadehandelen ofte havde været drøftet i Handelsforeningen. De gadehandlende solgte tit Ting, som de ikke havde Lov til at sælge, saasom Appelsiner og Chokolade. Taleren var glad ved, at Sagen nu var kommet frem.

Mikael Johansen tvivlede ikke om, at der vilde blive Flertal for Andragendet paa Grundejerforeningens Generalforsamling, hvis det kom frem paa den. Hr. Harald Jensen havde sikkert ikke altid haft Bemyndigelse fra alle dem, han repræsenterede, naar han talte. Grundejerforeningens øvrige Bestyrelse var lige saa human som Hr. Samuelson og havde ogsaa haft sine Betænkeligheder ved Sagen, men naar alle Hensyn toges i Agt, deriblandt ogsaa at en Del af de gadehandlende var unge raske Mennesker, maatte det dog vist siges, at det vilde være heldigt, om Gadehandelen kunde blive noget indskrænket. For Resten var Sagen jo lige god, hvilken Side den end blev rejst fra.

Harald Jensen havde ikke forlangt, at Hr. Mikael Johansen skulde være enig med alle dem, han repræsenterede, men det var vist meget tvivlsomt, om Flertallet var enig med ham. Derimod kunde Hr. Mikael Johansen ikke paavise noget Tilfælde, hvor Taleren havde talt for en Sag uden at have Flertallet af dem, han repræsenterede, bag sig.

Det vedtoges at afvise Sagen.

